

OPETUSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO LAPPEENRANNAN TEKNILLISEN YLIOPISTON VUODEN 2006 TOIMINNASTA

1. TULOKSELLISUUS JA TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Yliopiston toiminnan taloudellisuus on heikentynyt, mutta toiminnan tuottavuus on keskeisten tunnuslukujen perusteella vahvistunut. Taloudellisuuden heikentymistä selittää osittain tohtorin tutkintojen vuosittainen vaihtelu. Täydentävän rahoituksen osuus on kasvanut tasaisesti.

Maksullisen toiminnan tavoite ylitettiin tuottojen osalta, mutta kannattavuustavoitteesta jäätin. Toiminnan laskennallinen tulos oli käytetyn hintatuen jälkeenkin alijäämäinen. Alijäämän syitä ei ole analysoitu. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 85 %. Toiminnasta jäi yliopiston omin budjettivaroin katettavaksi 3,3 M€. Vuodelle 2007 siirtyi toimintamäärärahoja 8,2 M€, mikä on vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Yliopisto on uudistanut osastorakennettaan yliopistotason strategiaan tukeutuen. Yliopisto on aktiivisesti syventämässä yhteistyötään Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun kanssa, mitä ministeriö pitää tärkeänä. Pyrkimys Itä-Suomen kolmen yliopiston yhteisen aikuiskoulutusyksikön perustamiseen on kannatettava.

Yliopisto on arvioimassa kriittisesti myös alueellisen toimintansa laajuutta. Alueellisen toiminnan laajuus ei ole ongelma, jos se ei rasita muuta toimintaa ja tuo lisäarvoa yliopistolle. Pysyvä tutkintokoulutus on tarkoitus järjestää jatkossakin pelkästään pääkampuksella.

Yliopiston toimitilastrategian perusteella käyttöönotettava sisäisistä vuokrista perittävän omavastuuosuuden kasvattaminen ja tilojen tuntivuokrauksen hintajärjestelmä sekä workplace-selvityksen perusteella tehtävät toimenpiteet tehostavat yliopiston tilojen käyttöä ja osaltaan vähentävät lisätilojen tarvetta.

Yliopiston tulee jatkaa rakenteellisen kehittämisen toimia kaakkoisen Suomen korkeakoulutusalueen vahvistamiseksi.

1.2. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Yliopiston keskeisimmät tulokset ovat olleet peruskoulutuksessa ja alueellisessa toiminnassa. Yliopisto on tiiviisti mukana ainakin yliopiston painopistealoille sijoittuvien metsäklusterin, energia-alan sekä konetekniikan strategisten huippuosaamisen keskittymien muodostamisessa. Tohtorin tutkintotavoitteen saavuttamisaste oli 77 %. Yleistilanne huomioon ottaen yliopiston kansainvälistymistilanne on hyvä. Venäjäpainotuksen korostuminen on hyvä asia.

Yliopiston ylempien korkeakoulututkintojen tavoitteen saavuttamisaste oli 91 % ja suoritettujen tutkintojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Tutkintotavoite ylitettiin kauppatieteellisellä alalla. Teknillistieteellisellä koulutusosalalla tavoitteiden saavuttamisaste oli hieman heikompi kuin koulutusosalalla keskimäärin. Keskeiset haasteet liittyvät rekrytointipohjan riittävyteen. Osa maisteriohjelmista on tarkoitus suunnata aikuiskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen ja avoimen yliopiston opiskelijamäärät ovat laskeneet eikä avointa tutkintoväylää koskeissa tavoitteissa ole edistytty.

Määräaikaisen henkilöstön määrä kasvoi hiukan ja oli 61 % kaikista palvelussuhteista. Osuus on suurempi kuin yliopistolaitoksessa keskimäärin. Yliopiston henkilöstön työtyytyväisyyttä arvioitiin työtyytyväisyyskyselyllä. Yliopisto ei ole laatinut pyydettyä esteettömyysstrategiaa.

Yliopiston tulee kehittää opiskelijavalintoja siten, että yliopistojen yhteishakujärjestelmään siirtyminen on mahdollista vuoden 2008-2009 valinnoissa. Yliopiston tulee tehostaa opinto- ja ohjausprosessejaan.

Yliopiston tulee laatia helmikuuhun 2008 mennessä esteettömyyskartoitus ja ryhtyä toimenpiteisiin opiskelun esteettömyyden varmistamiseksi.

Täydennyskoulutuksen laatua ja tehokkuutta tulee parantaa sekä huolehtia aiempaa paremmin akateemisen väestön osallistumismahdollisuuksista.

Toimenpiteitä perusteettomien määräaikaisten palvelussuhteiden vähentämiseksi tulee jatkaa. Yliopiston tulee henkilöstrategiassaan varautua rakenteellisen kehittämisen ja tuottavuusohjelman aiheuttamiin henkilöstörakenteen muutoksiin.

2. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN ASIANMUKAISUUS

Yliopisto on laatinut tilinpäätöksensä noudattaen opetusministeriön 18.1.2007 antamaa suositusta yliopistojen tilinpäätöksen rakenteeksi, jossa on otettu huomioon myös Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksissa esiin nostamia kehittämistarpeita. Tilinpäätösraportoinnissa noudatetaan pelkistettyä ja selkeää esittämistapaa.

Yliopisto on käsitellyt varsin kattavasti yliopistolle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Taloudellisuuden ja tuottavuuden kehitystä on tarkasteltu aiempaa systemaattisemmin. Toteutunutta kehitystä arvioitiin aikaisempien vuosien tuloksiin ja tavoitteisiin, mutta vähemmän vertailuja tehtiin suhteessa yliopiston kannalta keskeisiin muihin yliopistoihin. Toiminnan tuloksellisuutta tarkasteltiin edellisiä vuosia laajemmin tunnuslukujen avulla. Kustannusvastaavuuslaskelmien luotettavuus on olennaisesti parantunut henkilöstökustannusten laskennan perustuessa 1.5.2005 lähtien toteutuneeseen työajan seurantaan. Tältä osin yliopisto on yliopistosektorin edelläkävijä.

Yliopiston elinikäisen oppimisen strategia on varsin monipuolinen ja pitkälle valmisteltu, mutta vaatii vielä terävöittämistä.

Sopimuskauden 2007-2009 tulosneuvotteluihin liittynyt tiedonvaihto ministeriön ja yliopistojen välillä tapahtui kokonaisuudessaan KOTA -tietojärjestelmän kautta ja itse valmisteluprosessikin pääosin. Prosessin onnistumisen kannalta tärkeää oli, että yliopiston toimitettavaksi pyydettyjen tietojen luotettavuudessa ja annettujen määräaikojen noudattamisessa ei ollut ongelmia.

Edellisessä tilinpäätöskannanotossa esitetyt kehittämistoimet ovat edelleen ajankohtaisia. Ohjauksen näkökulmasta on tärkeää, että yliopisto seuraavissa tilinpäätöksissä arvioi nykyistä tarkemmin, mistä mahdolliset tavoitteiden ja saavutettujen tulosten väliset erot johtuvat. Keskeisten arviointihankkeiden ohella niiden tuloksia ja päätettyjä jatkotoimia tulee käsitellä laajemmin.

Yliopiston on huolehdittava, että Valtiokonttorin ohjeistuksen (15.6.2006, Dnro 207/03/2006) mukaisesti vuoden 2007 lopusta lähtien tuloksellisuustiedot sekä suunnittelun ja seurannan asiakirjat julkaistaan Netrassa.

Yliopiston on kehitettävä rakenteellisen kehittämisen ja tuottavuushankkeiden toimenpiteiden, voimavarojen uudelleen kohdentamisen ja henkilöstövaikutusten seurantaan siten, että näistä voidaan luotettavasti raportoida osana tilinpäätöstä.

3. OPETUSMINISTERIÖN TOIMENPITEET TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen linjaukset valmistellaan Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman lausunnolle lähtevään luonnokseen kesäkuun aikana. Kehittämissuunnitelman hyväksymisen jälkeen valmistellaan konkreettinen ja yksityiskohtainen toimenpideohjelma helmikuun 2008 alkuun mennessä. Tähän liittyen opetusministeriö käynnistää selvityksen ruotsinkielisen korkeakoulutuksen rakenteesta ja koulutustarpeista.

Yliopistolain ja siihen liittyvien muiden säädösten kokonaisuudistuksen valmistelu käynnistetään välittömästi. Valmistelun aikana kuullaan riittävästi yliopistoyhteisöä ja sidosryhmien edustajia, niin että uudistuksen linjauksille varmistetaan laaja tuki. Tavoitteena on valmistella tarvittavat hallituksen esitykset niin, että ne voidaan antaa eduskunnalle keväätuntokaudella 2009. Tässä yhteydessä yliopistojen taloudellista autonomiaa lisätään mahdollistamalla yliopistoista julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä tai yksityisoikeudellisia säätiöitä. Samanaikaisesti uudistetaan yliopistojen hallintoa ja päätöksentekojärjestelmää.

Yliopistojen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen valmistellaan lainsäädäntöuudistusten kanssa samassa aikataulussa, siten, että vuonna 2009 käytävät kauden 2010-2012 tulosneuvottelut voidaan käydä uudelta pohjalta. Yliopistojen tutkimustoimintaa ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavia indikaattoreita ja tilastointia kehitetään osana ohjauksen uudistamista.

Yliopistojen toiminnan laadun ja laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseksi Korkeakoulujen arviointineuvosto auditoi kaikkien yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmät vuoden 2011 loppuun mennessä.

Valtion tuottavuusohjelmaa tarkistetaan siten, ettei se heikennä yliopistokoulutuksen laatua sekä tieteen ja tutkimuksen vaikuttavuutta.

Kansainvälistymisen kansallisen strategian valmistelu käynnistetään niin, että uusi strategia on valmis vuonna 2009.

Opetusministeriö seuraa korkeakoulukeksintöjä koskevan lainsäädännön (369/2006) toimivuutta ja täytäntöönpanoa yliopistoissa.

Opetusministeriö käynnistää yhteistyössä yliopistojen kanssa selvitys- ja valmistelutyötä avoimen yliopiston kehittämissuunnitelman sekä hallitusohjelmaan sisältyvien täydennyskoulutusmahdollisuuksien laajentamista sekä oppisopimustyyppisen koulutuksen käyttöönottoa koskevien tavoitteiden edistämiseksi.

Opetusministeriö tukee yliopistojen toimia kustannuslaskennan kehittämiseen ja työkustannusten oikeaan kohdentamiseen liittyviä kehittämistoimia ottaen huomioon valtiovarainministeriön kokonaiskustannusmallityöryhmän tulevat suositukset. Merkittävimpana yksittäisenä toimena on opetusministeriön tukema projektimuotoisen tutkimustoiminnan hallinnoinnin kehittäminen.

LIITTEET

LIITE 1 Määrällisten tavoitteiden toteuma